

Beslut om rättelse

Av förbiseende har domslutet fått en felaktig utformning.

Ansvarig för beslutet

Chefsrådmannen Axel Peterson

Digitalt signerad av

chefsrådmannen Axel Peterson

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Rådhuset, Scheelegatan
7
Stockholm

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Telefon
08- 561 650 00

E-post
stockholms.tingsratt@dom.se
Webb
www.stockholmstingsratt.se

PARTER OCH DOMSLUT

Noa Tucker

Parter

Tilltalad

Noa Tucker, 19821008-0498
Eriksbergsvägen 26, 178 93 Drottningholm

Försvarare

Advokat Pia Björstrand
Advokatbyrån Omnia AB
First Office Kungshagen, Östra Längdgatan 7, 611 35 Nyköping

Åklagare

Extra åklagare Julia Gustafsson
Åklagarmyndigheten
City åklagarkammare i Stockholm
Box 70296, 107 22 Stockholm

Domslut

Brott som Noa Tucker döms för

Ohörsamhet mot ordningsmakten, 2022-08-19, Stockholms stad, 16 kap 3 §
brottsbalken

Påföljd

Påföljd efterges

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Rådhuset, Scheelegatan
7
Stockholm

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Telefon
08- 561 650 00

E-post
stockholms.tingsratt@dom.se
Webb
www.stockholmstingsratt.se

YRKANDEN

Stämningsansökan, aktbilaga 1, 2023-03-27, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Noa Tucker ska dömas för ohörsamhet mot ordningsmakten enligt 16 kap 3 § brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

OHÖRSAMHET MOT ORDNINGSMAKTEN

Noa Tucker har deltagit i en folksamling som stört allmän ordning. När polis, för att upprätthålla ordningen, begärt att folksamlingen ska avlägsna sig har han underlåtit att efterkomma polisens befallning och vägrat flytta sig från vägen där han blockerat trafiken. Det hände den 19 augusti 2022 på Kungsgatan, Stockholm, Stockholms stad.

Noa Tucker begick gärningen med uppsåt.

SKÄL

Inställning m.m.

Noa Tucker har förnekat brott och bestritt det enskilda anspråket. Han har medgett de faktiska omständigheterna i och för sig. Han har bestritt ansvar för brott dels på grund av att hans agerande har skett inom ramen för hans grundlagsskyddade demonstrationsfrihet, dels på grund av att hans agerande ska vara fritt från ansvar på grund av nöd.

Utredningen i målet

Noa Tucker har hörts och berättat bl.a. följande. Han satt i mitten av den grupp som befann sig på Kungsgatan. Han hade inte lim, cykel eller några andra attraljer. Han satt bara där. Anledningen till att han gjorde det han gjorde är klimatkrisen. Det handlar om att sätta ljus på de aktuella frågorna. Det är en del av det arbete som bedrivs för att åstadkomma nödvändiga förändringar. Vi måste agera för att undvika en katastrof. Civil olydnad är sista utvägen för att väcka opinion och förmå politikerna att agera. Det har länge varit ett kritiskt läge. Alla förutsägelser har bekräftats. Vi måste göra allt vi kan.

Han uppfattade polismannens anvisningar men följde inte detta. Det uppstod köer på grund av demonstrationen.

DOMSKÄL

För brottet ohörsamhet mot ordningsmakten döms deltagare i folksamling som stör allmän ordning om deltagaren underlåter att efterkomma en för ordningens upprätthållande meddelad befallning (16 kap. 3 § brottsbalken).

Det är inledningsvis utrett att antalet deltagare i den folksamling som Noa Tucker ingick i uppgick till uppemot 40 personer. Det var alltså fråga om en folksamling i den aktuella bestämmelsens mening.

Det är vidare utrett att Noa Tucker har satt sig på Kungsgatan i enlighet med vad åklagaren har gjort gällande. Det har skett under rusningstrafik. Agerandet har utgjort en störning av den allmänna ordningen (se t.ex. NJA 1989 s. 308 och RH 2005:30).

Det framgår av den av åklagaren åberopade utredningen att polis har meddelat en ordningshållande befallning till Noa Tucker. Det står klart att Noa Tucker inte hörsammade befallningen. Han har därför gjort sig skyldig till uppsåtlig ohörsamhet mot ordningsmakten.

Beträffande frågan om brottet ohörsamhet mot ordningsmakten kan anses utgöra en inskränkning av demonstrationsfriheten konstaterar tingsrätten följande. Lagstiftaren har angett att straffbestämmelsen om ohörsamhet mot ordningsmakten inte bör uppfattas som en begränsning av demonstrationsfriheten. En utgångspunkt är att den bara får begränsas för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och en begränsning får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Godtyckliga och oförutsägbara inskränkningar av yttrandefriheten är inte tillåtna. Den aktuella friheten får begränsas endast av hänsyn till ordning och säkerhet vid demonstrationen eller till exempelvis trafiken. Detta förutsätter tungt vägande trafikhänsyn. Tingsrätten finner dock att tillämpningen av den aktuella straffbestämmelsen i förevarande fall utgör en legitim och proportionerlig begränsning av demonstrationsfriheten, i enlighet med vad som följer av regeringsformen. Det gäller även med beaktande av Sveriges åtaganden under Europakonventionen. Noa Tucker kan således inte gå fri från ansvar på denna grund.

Noa Tucker har vidare gjort gällande att han handlat i nöd till följd av den pågående klimatkrisen.

Enligt 24 kap. 4 § brottsbalken föreligger nöd, när fara hotar liv, hälsa, egendom eller något annat viktigt av rättsordningen skyddat intresse. Om någon begår en gärning i nöd, utgör gärningen brott endast om den med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som åsamkas annan och omständigheterna i övrigt är oförsvarlig. Högsta domstolen uttalade i NJA 1982 s. 621 följande.

I det moderna industrisamhället utövas i vidsträckt omfattning verksamhet som inrymmer potentiella risker för människors liv och hälsa eller för skada på andra viktiga intressen. Samhällsorganen har tid efter annan att på grundval av en intresseavvägning ta ställning till om eller under vilka förutsättningar sådan verksamhet skall tillåtas och sålunda i vad mån riskerna skall godtas. Det ankommer ytterst på statsmakterna att genom lagstiftning eller i annan i grundlagen föreskriven ordning träffa avgöranden i sådana frågor. I betydande omfattning har också på detta sätt skett en reglering som anger de gränser inom vilka olika skaderisker tolereras.

I samma mån som en reglering av detta slag ger uttryck för ett godtagande från samhällets sida av skaderisker blir den enskilde medborgaren också underkastad en skyldighet att finna sig i att han själv och andra blir utsatta för riskerna. Han kan med andra ord inte under åberopande av nödreglerna legitimera lagstridiga handlingar med hänvisning till att han velat till skydd för sig själv eller annan avvärja dessa risker och detta oavsett hur allvarliga han bedömer att riskerna är.

Vad som nu sagts om ett godtagande från samhällsorganens sida av själva existensen av vissa skaderisker innebär inte att det därmed också skall anses ha godtagits att dessa risker förverkligas och leder till skada på liv eller hälsa eller på andra viktiga intressen. Om i ett enskilt fall, exempelvis till följd av en olyckshändelse eller ett olyckstillbud, en akut fara uppkommer att den aktuella risken förverkligas, blir den enskilde i princip berättigad att utöva den nödrätt som avses med de särskilda nödreglerna i BrB.

När det gäller sådana allmänna intressen som naturskydd samt skydd för klimatet och miljön, ankommer det i första hand på myndigheter på statlig eller kommunal nivå att avväga dessa intressen gentemot eventuella motstående enskilda eller allmänna intressen och att med tillämpning av gällande lag vidta erforderliga skyddsåtgärder, vilka i många fall innebär begränsningar i enskild

rätt. Utrymmet för enskilda personer att själva göra en sådan intresseavvägning och till skydd för allmänna intressen handla på ett sätt som hindrar utövningen av enskild rätt måste anses utomordentligt begränsat, och det kan, när ett sådant ingripande sker, endast undantagsvis komma i fråga att med tillämpning av 24 kap. 4 § brottsbalken fria från straffansvar på grund av nöd (jfr NJA II 1994 s. 438 och NJA 2000 s. 302).

Det saknas skäl att ifrågasätta att Noa Tucker har handlat utifrån någon annan bevekelsegrund än klimathotets allvar och sin övertygelse om att statsmakterna inte i tillräcklig grad agerar för att motverka hotet.

Tingsrätten ifrågasätter inte att det pågår en klimatkris eller klimathotets allvar och att detta är ett av rättsordningen skyddat viktigt intresse.

Frågan är om handlingen varit försvarlig med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som åsamkats annan och omständigheterna i övrigt. En utgångspunkt för alla bedömningar om huruvida en handling är försvarlig i en nödsituation är att andra handlingsalternativ är uteslutna och att det i princip är fråga om en sista utväg.

Frågor om vilka åtgärder som bör vidtas för att motverka effekterna av problemet är komplexa och i olika avseenden omstridda. Det handlar vidare om frågor som är föremål för omfattande diskussion, såväl i samhället i stort som i de olika politiska instanserna. Även frågan om frånvaron av åtgärder från statsmakternas är föremål för omfattande diskussion.

Tingsrätten konstaterar vidare att frågan om den aktuella handlingen, vid en prövning enligt den straffrättsliga bestämmelsen om nöd, kan anses försvarlig eller inte även aktualiserar näraliggande frågor om handlingens relation till hotet. Det är givet att inte varje åtgärd, som av vissa uppfattas som relevant, kan anses försvarlig.

Med hänsyn till att nödbestämmelsen ska tillämpas restriktivt, måste dess tillämpningsområde inskränkas till gärningar som i tillräcklig mån kan sägas vara ägnade att avhjälpa nöden. Detta innebär att en handling – vars inboende kapacitet att motverka hotet framstår som avlägsen – i motsvarande mån inte torde kunna betraktas som försvarlig.

I förevarande fall riktas handlingen mot biltrafik i centrala Stockholm. Den faktiska effekten av handlingen som ett sätt att motverka hotet framstår inte som självklar. Vidare gäller att det i förevarande fall finns andra viktiga intressen som hindras, såsom t.ex. samhällsfunktion och säkerhet. Det framstår inte heller som självklart att just biltrafik är ett område där det kan anses råda en avsaknad av åtgärder från statsmakternas sida.

Omständigheterna i detta fall har inte varit av sådant slag att det har funnits utrymme för Noa Tucker att begå brottslig handling med hänvisning till nödrätten. Han kan därför inte heller på grund av nöd gå fri från ansvar.

Enligt 29 kap. 6 § brottsbalken (jfr 5 § p. 8) kan påföljd efterges, om det är uppenbart oskäligt att döma till påföljd. I denna del konstaterar vi följande.

Det är fråga om ett akut nödläge och effekterna av klimatförändringarna är redan påtagliga. Vetenskapen är i stor utsträckning enig om orsakerna till klimatkrisen och kan med stor säkerhet förutsäga konsekvenserna för livsbetingelserna på jorden. Det står klart att följderna kommer att bli katastrofala om inte nödvändiga åtgärder vidtas för att sänka utsläppen. Det står vidare klart att tiden för att vidta åtgärder är mycket knapp. Det kan också konstateras att varken föregående eller nuvarande regering har vidtagit tillräckliga åtgärder.

Noa Tucker har agerat på grund av att ett av rättsordningen skyddat viktigt intresse är utsatt för fara och att han har begått sin gärning i syfte att undanröja den faran. Mot denna bakgrund menar vi att det framstår det som uppenbart oskäligt att utdöma påföljd. Denna bör sålunda efterges.

RÄTTEN

Chefsrådmannen Axel Peterson (skiljaktig mening) samt nämndemännen Paul Messick (skiljaktig mening), Jens Nyman och Eva Rosengren

Digitalt signerad av chefsrådmannen Axel Peterson

SKILJAKTIG MENING

Vi är eniga med majoriteten fram till den bedömning som redovisas avseende förutsättningarna för att meddela påföljdseftergift (29 kap. 6 § brottsbalken). Såvitt avser denna bedömning anser vi till skillnad från majoriteten att det saknas förutsättningar att meddela påföljdseftergift.

Förutsättningarna är alltså sådana att Noa Tucker ska dömas för ohörsamhet mot ordningsmakten. Straffet ska bestämmas till dagsböter.

Då svårare straff än penningböter är föreskrivet för brottet ska Noa Tucker utge lagstadgad avgift till brottsofferfonden.

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Stockholms tingsrätt senast **den 13 december 2023**. Överklagandet ska vara skriftligt. Stockholms tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

I hovrätten krävs prövningstillstånd. Det innebär att Svea hovrätt först tar ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Stockholms tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha.
3. Förklara varför du tycker att hovrätten ska ge prövningstillstånd.
4. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
5. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
6. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
7. Skicka eller lämna in överklagandet till Stockholms tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Stockholms tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Svea hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Svea hovrätt skicka brev på det sättet.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Stockholms tingsrätt eller Svea hovrätt om du har frågor.